

Norsk psykologforening,
Fagetisk råd
Postboks 419 Sentrum
N-0103 OSLO

Klager
Innklaget

FER sak: 11/17K

Dato: 26.09.17

VEDR.: FAGETISK KLAGESAK 11/17K

Fagetisk råd i Norsk psykologforening (FER) mottok klagen 15.03.17 og sluttbehandlet klagen i sitt møte 25.09.17.

Saken ble behandlet av rådets faste medlemmer:

Svanhild Mellingen, Espen Walstad, Jon Børre Rekstad, Vigdis Slotterøy

Vedtak: *5.1.1.3 Brudd på de fagetiske prinsippene er godtgjort. Innklaget psykolog gis kollegial veiledning.*

Begrunnelsen for FERs vedtak er beskrevet nedenfor.

Saksgang

- 15.03.17 FER mottok brev fra klager med klage på Psykologforeningens medlem PP.
- 12.06.17 FER vurderte henvendelsen i møte og vedtok å utrede saken som en fagetisk klagesak.
- 12.06.17 Innklaget psykolog ble tilskrevet med anmodning om innen fire uker å redegjøre for klagen under henvisning til spesielle punkter i ”Ethiske prinsipper for nordiske psykologer” (EPNP).
- 10.07.17 FER mottok redegjørelse fra innklagede psykolog.
- 11.07.17 Redegjørelsen ble sendt til klager med anmodning om innen to uker å kommentere innklagedes redegjørelse.
- 02.08.17 FER mottok kommentar fra klager.
- 14.08.17 Kommentar fra klager ble sendt innklagede psykolog med to ukers frist til å komme med sluttkommentarer.
- 01.09.17 FER mottok sluttkommentar fra innklagede psykolog.
- 04.09.17 Innklagedes sluttkommentarer ble sendt til klager til orientering.
- 25.09.17 FER sluttbehandlet saken.

Oppsummering av tilsendt dokumentasjon

i) Klagers brev til FER

Saken gjelder en klage på klagers behandlende psykolog i forbindelse med en innleggelse ved en DPS-døgnenhet i 2007. Klagen gjelder psykologens opptreden i terapitimene, samt utformingen av epikrisen, inkludert en tentativt satt personlighetsforstyrrelsesdiagnose.

Vedlagt klagen var kopi av to brev fra DPS, der klager fikk behandling. Av brevene fremgår det at klager har fått medhold i sin anmodning om å få slettet en rekke opplysninger fra epikrisen, inkludert den tentative diagnosen på personlighetsforstyrrelse. Vedlagt var også kopi av et journalnotat skrevet av psykologen (datert 12.06.07).

Det ble klaget med utgangspunkt i flere av de fagetiske prinsippene. Slik FER forstod saken, syntes imidlertid hovedvekten av klagen å dreie seg om klagers opplevelse av å ikke bli møtt med respekt av psykologen. Klager hevdet at psykologen i terapisaftalene skjelte ham ut, behandlet ham nedsettende og ikke tok hans tilbakemeldinger på terapiprosessen tilstrekkelig på alvor. Han viste til kopi av journalnotat der det i forbindelse med valg av terapeutisk tilnærming fremkommer uttalelser som «det blir presset på» og «han gir til slutt etter og går med på det».

ii) Relevante punkter i ”Ethiske prinsipper for nordiske psykologer” (EPNP)

FER vurderte klagen i møte 12.06.17. Når det gjelder det som det som omhandler klage på utforming av epikrise, samt diagnostisering, valgte FER å ikke åpne saken på dette grunnlaget. Dette fordi klager allerede hadde fått behandlet disse klagepunktene av DPS. I tillegg ble disse klagepunktene i all hovedsak vurdert å omhandle rene faglige vurderinger, noe som det er utenfor FERs mandat å ta stilling til. FER vedtok å utrede saken som en fagetisk klagesak med henvisning til følgende punkter i EPNP:

II.1 Respekt for personens rettigheter og verdighet

Psykologen viser respekt for og arbeider for å fremme utviklingen av hvert menneskes rettigheter, verdighet og integritet. Han/hun respekterer individets rett til privatliv, konfidensialitet, selvbestemmelse og autonomi, i samsvar med psykologens øvrige profesjonelle forpliktelser og med loven.

Respekt

Psykologen viser respekt for individets grunnleggende rettigheter, verdighet og integritet, og tilstreber å unngå at hans/hennes kunnskap anvendes på en måte som krenker, utnytter eller undertrykker individer. Psykologen er oppmerksom på og respekterer den kunnskap, innsikt, erfaring og ekspertise som klienter, relevante tredje parter og allmennheten har og respekterer kollegers og andre yrkesgruppers særlige kompetanse, forpliktelser og ansvar.

Psykologen er oppmerksom på individuelle, rollemessige og kulturelle ulikheter basert på funksjonsnivå, kjønn, seksuell orientering, etnisk og nasjonal opprinnelse og tilhørighet, alder, religion, språk og sosioøkonomisk status, og på de begrensningene som ligger i egne kulturelle, klassemessige og kjønnsmessige forutsetninger.

Informert samtykke og valgfrihet

Psykologen gjør informert samtykke mulig gjennom å informere klienten om planlagte tiltak, og drøfter kontinuerlig sine handlinger og de sannsynlige følgene av disse, slik at klienten har et grunnlag for å velge om han/hun vil delta eller ikke.

Hvis en klient er mindreårig eller underlagt verge/formynder, innhentes informert samtykke under tilbørlig hensyntagen til de berørte personers selvstendighet.

Selvbestemmelse

Psykologen sørger for å ivareta maksimal autonomi og selvbestemmelse for klienten, inkludert retten til å gå inn i og til å avslutte den profesjonelle relasjonen. I arbeid med barn, personer underlagt lovhjemlet tvang eller i pressede akutte situasjoner kan, under hensyntagen til gjeldende lovgivning, frivillighetsprinsippet fravikes, men en samarbeidsrelasjon tilstrebes også her.

FER vedtok å utrede saken i forhold til EPNP II.1 *Respekt*, med henvisning til underpunktene *respekt, informert samtykke og valgfrihet, samt selvbestemmelse*. FER refererte særlig til klagers påstand om at psykologen underveis i terapiprosessen skal ha skjelt ham ut, behandlet ham nedsettende, samt beskrevet ham på en krenkende måte. FER ba psykologen kommentere på påståtte uttalelser som: «Er du en alien» og «jeg vil ikke høre». FER ba også psykologen redegjøre for og reflektere over klagers opplevelse av at han følte seg skremt av hennes væremåte i en slik grad at han vegret seg for å ta opp ting med henne.

Videre ba FER psykologen om å reflektere over klagers påstand om at hun i liten grad var åpen for hans tilbakemeldinger vedrørende terapiprosessen og den terapeutiske tilnærmingen. Det ble vist til kopi av et journalnotat hun hadde skrevet der det fremgikk uttalelser som «det blir presset på» og «han gir til slutt etter og går med på det». FER ba psykologen om å reflektere over hvorvidt denne typen uttalelser og tilnærming kunne ha medvirket til klagers negative opplevelse av terapiprosessen.

iii) Innklagedes redegjørelse.

I sin redegjørelse beskriver psykologen bakgrunnen for sin kontakt med klager. Hun skriver at hun er kjent med at klager har hatt flere opplevelser i psykisk helsevern som han har klaget på. Hun redegjør for valg av behandlingstilnærming. Hun sier hun ga klager informasjon og anbefalinger, og mener hun ivaretok hans rett til selvbestemmelse. Hun bekrefter uenighet om behandlingstilnærming. Hun skriver: «dette var det uenighet om og i min iver kan jeg ha presset på».

Psykologen skriver at hun vurderte det som viktig å forsøke å endre klagers egen tilnæringsmåte til vanskene, da denne ikke virket helsefremmende. Hun skriver at hun ikke husker hvordan hun opptrådte, men sier hun hadde respekt og interesse for de temaene klager brakte inn i samtalene. Hun skriver at det virker fremmed for henne at hun skal ha kalt klager stygge ting, men at dersom hun har gjort det, beklager hun. Hun kan ikke huske å ha mistet fatningen, slik klager hevder. Hun skriver at hun syntes det var utfordrende å forholde seg til det hun oppfattet som klagers avvikende ideer, og hun utelukker ikke at det bidro til at han vegret seg for å ta opp ting med henne i etterkant. Hun forteller at hun har fått tilbakemelding fra sine kollegaer om at hun kan virke ivrig, krevende, lite unnvikende i møte med vanskelige temaer, men ikke mobbende eller nedsettende. Psykologen beklager på det sterkeste at klager føler seg krenket. Hun beklager at han sitter igjen med vonde opplevelser etter møtet med henne. Avslutningsvis skriver hun at hun sikkert kunne formulert seg annerledes i sine journalnotater.

iv) Klagers kommentarer på innklagedes redegjørelse.

Klager skriver at han setter pris på psykologens beklagelse, men han savner mer spesifikke svar på det han klaget på. Han oppfatter psykologens redegjørelse som «et forsvarsskrift». Klager avkrefter at han har hatt flere møter i psykisk helsevern som han har opplevd som krenkende, og sier det utelukkende var møtet med psykologen han opplevde som krenkende og skadelig. Han mener psykologen ikke tok tilstrekkelig hensyn til at han befant seg i en svært sårbar situasjon psykisk som følge av en selvmordskrise. Han opplevde psykologen som

konfronterende, mener hun la for mye press på ham, og handlet ut fra sin egen agenda. Han følte seg ikke møtt på sine premisser og med sine behov, og skriver at han opplevde psykologens atferd som mishandling.

v) Sluttkommentarer fra innklagede

I sine sluttkommentarer skriver innklagede at hun ikke har ytterligere kommentarer. Hun gjentar beklagelsen overfor klager.

FERs vurdering og konklusjon

På bakgrunn av den fremlagte dokumentasjonen finner FER at psykologen har redegjort for sin side av saken. Hun kommenterer de fleste av klagepunktene, med unntak av noen av de konkrete sitatene klager viser til. Med tanke på at saken ligger en del år tilbake i tid, har FER forståelse for at psykologen ikke husker mer av det hun muntlig har formidlet. Psykologen stiller seg ikke helt avvisende til at hun kan ha kommet med disse uttalelsene, men sier det virker fremmed for henne. Hun beklager overfor klager dersom han har følt seg krenket av henne. FER minner om at vi ikke tar stilling til rene faglige problemstillinger ved saken, men kun behandler de etiske sidene i henhold til EPNP.

En vesentlig del av klagesaken omhandler journalnotatet der psykologen i forbindelse med valg av behandlingstilnærming skriver: «det blir presset på» og «han gir til slutt etter og går med på det». Klager opplevde ikke at han fikk et reelt valg med tanke på behandlingstilnærming. Videre følte klager seg lite ivaretatt i terapiprosessen, og han ble skremt av psykologens reaksjoner i en slik grad at han ikke vågde å åpne seg for henne.

Psykologen skriver i sin redegjørelse at hun har både respekt og interesse for de problemstillingene klager brakte med seg i samtalene, og hun sier hun aldri mente å krenke ham. Hun bekrefter imidlertid at hun syntes det var utfordrende å forholde seg til det hun oppfattet som avvikende ideer hos klager, og hun utelukker ikke at det bidro til at han siden vegret seg for å ta opp ting med henne. Hun skriver at kolleger har beskrevet henne som blant annet ivrig, krevende og lite unnvikende i møte med vanskelige problemstillinger. I denne saken kan det se ut som at psykologen i sin iver etter å hjelpe og være tydelig vedrørende anbefalt behandlingstilnærming, mistet av syne klagers egne behov og ønsker. Selv om hun informerte klager om den behandlingstilnærmingen hun anbefalte, ga hun ham ikke anledning til medbestemmelse eller reell valgfrihet. FER finner at dette er brudd på EPNP..

At klager følte seg skremt av psykologens væremåte, kan ha ulike forklaringer og det er ikke FERs oppgave å ta stilling til dette, jamfør FERs mandat. Slik rådet vurderer det virker det som at psykologen ikke i tilstrekkelig grad viste respekt for og tok hensyn til klagers sårbarhet og perspektiver. Det er imidlertid særlig kritikkverdig at psykologen i lys av de tilbakemeldingene klager ga underveis i prosessen, ikke revurderte sin behandlingstilnærming, men i stedet valgte å legge press på klager.

FER finner at det her er godtgjort brudd på følgende punkt i EPNP:

II.1 Respekt for personens rettigheter og verdighet, Respekt, Informert samtykke og valgfrihet, samt Selvbestemmelse.

Vedtak: 5.1.1.3 Brudd på de fagetiske prinsippene er godtgjort. Innklaget psykolog gis kollegial veiledning.

Dette brevet er å regne som kollegial veiledning.

Vedtak fattet av Fagetisk råd kan ankes til Psykologforeningens Ankeutvalg for fagetiske klagesaker. Jmfør punkt 4.2.4 som kommer inn under saksgang og saksbehandling, påligger det den ankende part å begrunne hvilke(t) punkt(er) i Fagetisk råds konklusjon det ankes på. Anken sendes Norsk psykologforening sammen med Fagetisk råd sin konklusjon og øvrige dokumenter i saken. En anke må være fremmet innen 3 måneder etter at fagetisk råd sin konklusjon er avgitt.

Med hilsen
Fagetisk råd
Norsk psykologforening
Svanhild Mellingen, leder

for leder, Tove Beate Pedersen, sekretær FER

Kopi: Sentralstyret i Psykologforeningen, v/president Tor Levin Hofgaard